

Innst. 409 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:66 S (2012–2013)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om norsk naturmangfold

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

- «1. Stortinget ber regjeringen avvikle støtteordningene til bygging av skogsbilveier, drift i vanskelig terreng og utplantning av fremmede treslag.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele skatte- og avgiftsregelverket for norsk petroleumsnæring, herunder leteboring og seismikk, med tanke på å fremme forslag om å fjerne miljøskadelig subsidiering.
3. Stortinget ber regjeringen utfase miljøgifter i produkter i tråd med Miljøgiftutvalgets anbefalinger.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre tiltak, merking og krav om sporbarhet, som begrenser bruk av palmeolje fra regnskogsområder.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre meldeplikt på hogst.
6. Stortinget ber regjeringen vektlegge forpliktelsene i EUs vanddirektiv når vilkårsrevisjoner for utbygde vassdrag skal gjøres.
7. Stortinget ber regjeringen innføre obligatoriske nasjonale retningslinjer for fylkesdelplaner for fornybar energiutbygging, slik at naturverdiene kartlegges og at det ikke bygges i områder med den mest sårbare naturen.
8. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av et forbud mot petroleumsaktivitet i særlig produktive havområder og/eller i områder med svært sårbar marin flora og/eller fauna.
9. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av forbud mot trål og snurpenot i sårbare fjordområder, inkludert alle områder som kan ha kaldtvannskorallrev og betydelige areal med svampsamfunn og sjøfjærkolonier mot aktiv trål og snurrevad.
10. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke støtten til omlegging til økologisk drift og drift med mindre kunstgjødsel i landbruket.
11. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en forbedret jordvernlov.
12. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke norsk bistand til økologisk og annet bærekraftig landbruk i tråd med anbefalingene fra IAASTD (International Assessment of Agricultural Knowledge, Science and Technology for Development) og FNs spesialrapportør for retten til mat.
13. Stortinget ber regjeringen utarbeide forskrifter som regulerer utenlandske treslag og innførsel og utsetting av introduserte organismer, som sikrer at potensielt farlige arter blir ulovlig å sette ut eller bruke.
14. Stortinget ber regjeringen utarbeide en svarteliste over arter som finnes naturlig i deler av landet, men som likevel er å regne som økologisk fremmede og uønskede i andre deler av landet.
15. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre forbud mot sjødeponi fra gruvevirksomhet.
16. Stortinget ber regjeringen sikre 10 pst. vern av den produktive skogen som reservater og nasjonalparker innen 2020, gjennom en målrettet opptrappingsplan for skogvernet fram mot 2020.

17. Stortinget ber regjeringen oppdatere rødlisten for truede og utdøende arter hvert femte år.
18. Stortinget ber regjeringen etablere en felles forvaltningsavtale mellom Norge, Sverige og Finland for å sikre levedyktige bestander av de fire store rovdyrene, både i Norge og Norden.
19. Stortinget ber regjeringen sikre at norsk bistand støtter opp under mottakerlandenes mulighet til å oppfylle sine forpliktelser under Konvensjonen om biologisk mangfold, inkludert urfolks spesielle rettigheter til medbestemmelse og tradisjonell kunnskap.
20. Stortinget ber regjeringen hindre klimatiltak som skader naturmangfold, slik som nye skogreisingsprosjekter.
21. Stortinget ber regjeringen om at nasjonal handlingsplan, som Norge er forpliktet til å utarbeide under Konvensjonen om biologisk mangfold, leveres innen 2015 og at den som et minimum tar inn i seg alle kjente avvik på de internasjonale målsettingene.
22. Stortinget ber regjeringen bygge opp Artsdatabanken videre og øke grunnforskningen om arter og naturtypers utbredelse gjennom nye rødlistor og svartelister.
23. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å etablere en støtteordning til utviklingsland som vil sette i verk konkrete tiltak for å oppfylle sine forpliktelser under Konvensjonen om biologisk mangfold.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Irene Johansen, Torstein Rudi, Tor Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Kjell Ivar Larsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, peker på at det biologiske mangfoldet er grunnlaget for menneskets eksistens, livskvalitet og velferd. Det biologiske mangfoldet er utviklet naturlig over lang tid og gjennom kulturpåvirkning. Komiteen mener derfor at det er svært viktig å ta vare på det biologiske mangfoldet for kommende generasjoner, og mener at det gjøres best gjennom en kombinasjon av vern og bærekraftig bruk.

Komiteen mener at det er viktig med et lovverk som sikrer at de norske naturverdiene blir ivarettatt, og viser til at Stortinget i 2007 enstemmig vedtok lov om forvaltning av naturens mangfold (na-

turmangfoldloven). Komiteen viser her til Innst. O. nr. 100 (2008–2009).

Komiteen viser videre til at Norge har sluttet seg til konvensjonen om biologisk mangfold. I denne er det vedtatt 20 nye globale mål. De såkalte Aichimålene, for bevaring av naturmangfold og økosystemtjenester fram mot 2020, ble vedtatt i Nagoya, Japan, i 2010. Det ble også vedtatt at landene skal oppdatere/revidere sine nasjonale handlingsplaner for naturmangfold i tråd med de nye globale målene, samt at handlingsplanen skal være på plass og gjennomføringen påbegynt innen 2015. Norge er gjennom konvensjonen om biologisk mangfold forpliktet til å følge opp de globale målene som skal sikre vern og bærekraftig bruk av vårt naturmangfold.

Komiteen viser til at nasjonale handlingsplaner betraktes som hvert enkelt lands hovedinstrument for gjennomføring av konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen pålegger partene å utarbeide en nasjonal handlingsplan for vern og bærekraftig bruk av naturmangfold der alle sektorer skal ta ansvar for å integrere hensynet til naturmangfold i sin forvaltning.

Komiteen har merket seg at miljøvernministeren i brev til komiteen 30. april 2013, som er vedlagt, skriver at regjeringen har besluttet å sette i gang et arbeid med en nasjonal handlingsplan for naturmangfold, og at den tar sikte på å ferdigstille handlingsplanen i mars 2014, parallelt med ferdigstilling av den femte nasjonalrapporten til konvensjonen om biologisk mangfold. Statsråden skriver videre at Stortinget på en egnet måte vil få seg forelagt hovedtrekkene i den nasjonale handlingsplanen. Komiteen imøteser dette.

Komiteen har merket seg at statsråden videre skriver at handlingsplanen vil legge til grunn de nasjonale miljømålene, og omfatte en beskrivelse og en vurdering av dagens virkemidler for å ivareta naturmangfold samt å foreslå eventuelle forbedringer eller nye virkemidler fram mot 2020. Handlingsplanen skal også gjøre rede for kunnskapsbehov og samordning mellom sektorer og mellom forvaltningsnivå.

Komiteen peker på at forslagene i Dokument 8:66 S (2012–2013) er svært omfattende, og mange vil kreve egne utredninger. Komiteen er enig med forslagsstillerne i at det fortsatt er behov for å sikre naturmangfoldet, både internasjonalt og nasjonalt, og mener at forslagene i Dokument 8:66 S (2012–2013) bør vurderes nærmere i forbindelse med nasjonal handlingsplan for naturmangfold og andre aktuelle saker de kommende årene.

Uttalelse fra næringskomiteen

Næringskomiteen viser til energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling datert 30. mai 2013 vedrø-

rende Dokument 8:66 S (2012–2013) Representantforslag fra Trine Skei Grande og Borghild Tenden om norsk naturmangfold.

Næringskomiteen viser til merknadene i energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling datert 30. mai 2013, og har for øvrig ingen merknader.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:66 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om norsk naturmangfold – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 4. juni 2013

Erling Sande

leder

Nikolai Astrup

ordfører

Vedlegg

Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 30. april 2013

Representantforslag 66 S (2012-2013)

Jeg viser til oversendelse fra Energi- og miljøkomiteen av 17. april 2013 vedrørende Representantforslag 66 S (2012-2013) om norsk naturmangfold.

Forslagene fra Venstre er svært omfattende og mange vil kreve egne utredninger. Det er, som forslagsstillerne nevner, fortsatt behov for å sikre naturmangfoldet, både internasjonalt og nasjonalt. Norge er gjennom konvensjonen om biologisk mangfold forpliktet til å følge opp de globale målene som skal sikre vern og bærekraftig bruk av vårt naturmangfold. Regjeringen vil bl.a. møte dette i arbeidet med en nasjonal handlingsplan for naturmangfold, som vi tar sikte på å ferdigstille i mars 2014 (jf. Venstres forslag nr 21).

Bakgrunn

Det 10. partsmøtet under konvensjonen om biologisk mangfold i Nagoya, Japan, i 2010 vedtok 20 nye globale mål, de såkalte Aichimålene, for bevaring av naturmangfold og økosystemtjenester fram mot 2020. Det ble også vedtatt at landene skal oppdatere/revidere sine nasjonale handlingsplaner for naturmangfold i tråd med de nye globale målene, samt at handlingsplanen skal være på plass og gjennomføringen påbegynt innen 2015.

Nasjonale handlingsplaner betraktes som hvert enkelt lands hovedinstrument for gjennomføring av konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen pålegger partene å utarbeide en nasjonal handlingsplan for vern og bærekraftig bruk av naturmangfold der alle sektorer skal ta ansvar for å integrere hensynet til naturmangfold i sin forvaltning.

Norges forrige handlingsplan ble lagt fram i St.meld. nr. 42 (2000-2001) *Biologisk mangfold – sektoransvar og samordning* og er altså over 10 år gammel. St.meld. nr 42 ble utarbeidet i samarbeid med de øvrige departementene, og gjennom den ble det tatt nye grep for forvaltning av naturmangfold. Her ble prinsippet om kunnskapsbasert forvaltning etablert, med fokus på blant annet kartlegging og overvåking. Det er etter dette også igangsatt en rekke tiltak og utviklet flere virkemidler både på tvers av og innenfor den enkelte sektor.

Nasjonal handlingsplan for naturmangfold

Regjeringen har besluttet å sette i gang et arbeid med en nasjonal handlingsplan for naturmangfold. Vi

tar sikte på å ferdigstille handlingsplanen i mars 2014, parallelt med ferdigstilling av den femte nasjonalrapporten til konvensjonen om biologisk mangfold.

Arbeidet med den nasjonale handlingsplanen ledes av Miljøverndepartementet og vil utføres i samarbeid med relevante departementer. Stortinget vil på egnet måte få seg forelagt hovedtrekkene i den nasjonale handlingsplanen, noe som ble varslet av tidligere miljø- og utviklingsminister Erik Solheim i interpellasjonsdebatt i Stortinget 19. januar 2012 om oppfølging av vedtakene fra Nagoya.

Handlingsplanen vil legge til grunn de nasjonale miljømålene og omfatte en beskrivelse og en vurdering av dagens virkemidler for å ivareta naturmangfold og foreslå eventuelle forbedringer eller nye virkemidler fram mot 2020. Handlingsplanen skal også gjøre rede for kunnskapsbehov og samordning mellom sektorer og mellom forvaltningsnivå.

Gjennomgang av Venstres forslag

Ut over arbeidet med nasjonal handlingsplan, vil jeg her kommentere Venstres forslag.

Verdien av økosystemtjenester (jf. forslag nr 1 og 2): Regjeringen nedsatte 28. oktober 2011 et ekspertutvalg om verdier av økosystemtjenester. Ekspertutvalget skal bl.a. gi en beskrivelse av de verdiene norsk naturmangfold og økosystemtjenester representerer, peke på behov og muligheter for bedre måling av økosystemtjenester og hvordan relevant kunnskap om dette best kan formidles til beslutningstakere. Innen 31. august 2013 skal utvalget levere en NOU med sine konklusjoner og anbefalinger.

Ettersom noen av Aichimålene gjelder verdsetting av naturmangfold og økosystemtjenester vil nasjonal handlingsplan for naturmangfold omtale bruk av økonomiske virkemidler. Utvalgets arbeid vil i så måte være relevant grunnlagsmateriale.

Utfasing av miljøgifter (jf. forslag nr 3): Å fase ut bruk av miljøgifter i produkter er i tråd med de prioriteringene som ble trukket opp i St.meld. nr. 14 (2006-2007) *Sammen for et giftfritt miljø, forutsetninger for en tryggere fremtid*. Arbeidet for å stanse bruk av miljøgifter i produkter er høyt prioritert i kjemikaliepolitikken og anses som helt nødvendig for å nå det nasjonale målet om å stanse utslipp av miljøgifter innen 2020. Norge har felles regelverk med EU på kjemikalieområdet, og vi jobber kontinuerlig for å

styrke dette regelverket slik at stadig flere miljøgifter reguleres strengt. Norge er blant de mest aktive landene i å vurdere stoffer og foreslå reguleringer. Regjeringen arbeider samtidig aktivt for å styrke de globale miljøgiftsavtalene, bl.a. ved å foreslå at nye stoffer skal omfattes av avtalene og reguleres globalt. Både Norges arbeid mot EU og det øvrige internasjonale arbeidet med miljøgifter er avgjørende for å kunne stanse bruk av miljøgifter i produkter.

Sporbarhet av palmeolje (jf. forslag 4): Å etablere sporbarhetsordninger vil kunne bidra til redusert bruk av ikke-sertifisert palmeolje og redusert avskoging, samtidig som det vil kunne ha handelseffekter. Dette bør derfor vurderes med utgangspunkt i å sikre at det er i tråd med Norges handelsforpliktelser, herunder WTO-regelverket og EØS-avtalen.

For å hindre at palmeoljeproduksjon ikke medfører ytterligere avskoging er det viktig å skille mellom aktører som gjør en god innsats for bedre praksis og de som ikke gjør det. Et problem her er at det i dag ikke finnes bransjestandarder med tilstrekkelig markedsandel og av tilstrekkelig kvalitet. Norge ble nylig innmeldt i Tropical Forest Alliance 2020, et samarbeid mellom USA, Storbritannia, Nederland, Indonesia og Consumer Goods Forum, en bransjeorganisasjon av multinasjonale selskaper med over 3 000 milliarder dollar i omsetning (USD 3 trillion). Disse ønsker å eliminere avskoging fra fire råvareverdikjeder, inkludert palmeolje. I bransjeorganisasjonen deltar også flere norske selskaper, bl.a. Norgesgruppen. Norge vil støtte aktivt opp om dette arbeidet.

I forbindelse med Norges bilaterale samarbeid med regnskogsland som f.eks. Indonesia, er en sentral del av strategien for redusert avskoging (REDD) å ekspandere nye palmeoljeplantasjer på degradert land framfor i skogområder, samt å øke produktiviteten. Dette må skje parallelt med beskyttelse av karbonrik skog og torvmyr.

Meldeplikt på hogst (jf. forslag nr 5): Norge har ikke generell meldeplikt for hogst, men kommunene har mulighet til å innføre meldeplikt etter skogloven for å holde kontroll med at loven blir fulgt. For Oslo-marka er det meldeplikt for foryngelseshogst, og dette er i praksis en søknadsplikt da det skal foreligge tilbakemelding fra kommunen før tiltaket kan iverksettes.

EUs vanndirektiv og vilkårsrevisjoner (jf. forslag nr 6): Norge har gjennom vannforskriften gjennomført EUs rammedirektiv for vann. Vannforskriften stiller krav til miljømål for regulerte vassdrag, såkalt sterkt modifiserte, som har tilpassede miljømål. Det er en forutsetning i vanndirektivet og vannforskriften at miljømålene i henhold til dette regelverket legges til grunn ved sektorbeslutninger, også ved revisjoner av miljøvilkårene i gamle vannkraftkonsesjoner.

Både vanndirektivet og vilkårsrevisjonene har det samme formål, dvs. miljøforbedring.

Retningslinjer for fornybar energiutbygging (jf. forslag nr 7): Olje- og energidepartementet fastsatte i 2007 nasjonale retningslinjer for utarbeidelse av regionale planer. Retningslinjene gir anbefalinger for hvordan regionale planmyndigheter kan utarbeide regionale planer for små vannkraftverk. De nasjonale retningslinjene angir miljøkriterier og definerer ulike aktsomhetsnormer for planlegging og utbygging av små vannkraftverk. Aktsomhetsnormene blir gradvis strengere dess mer verdifullt influensområdet for utbyggingen vurderes å være for miljøverdier som naturmangfold, landskap og uberørthet, friluftsliv, kulturmiljø og kulturminner. Retningslinjene definerer også aktsomhetsnormer for andre verdier som reiseliv og reindrift. De nasjonale retningslinjene blir også lagt til grunn for NVEs konsesjonsbehandling. Regionale planer for små vannkraftverk som ikke følger opp de nasjonale retningslinjene, kan gi grunnlag for innvending etter plan- og bygningsloven (§ 8-4 annet ledd). Det er imidlertid opp til fylkeskommunene selv å bestemme hvilke regionale planer de ønsker å lage.

Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet har sammen utarbeidet retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraft. Formålet med retningslinjene er å bidra til at utbygging av vindkraft skjer etter helhetlige og langsiktige vurderinger og slik at konfliktene med andre viktige hensyn er akseptable. I retningslinjene oppfordres fylkene til å utarbeide regionale vindkraftplaner, der aktuelle miljøhensyn vurderes i regional sammenheng og gir grunnlag for å finne frem til egnede utbyggingsområder. Dersom planene ikke i tilstrekkelig grad ivaretar nasjonale miljøhensyn kan dette gi grunnlag for innvending etter plan- og bygningsloven (§ 8-4 annet ledd). Det utarbeides også tematiske konfliktvurderinger av planlagte vindkraftverk, der enkeltprosjekters konfliktnivå for miljøtema rangeres.

Regjeringen har i "*nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*", bedt fylkeskommuner i regioner med potensial for utbygging av små vannkraftverk og vindkraft avklare om det skal utarbeides regionale planer i tråd med de nasjonale retningslinjene.

Forbud mot petroleumsaktivitet (jf. forslag nr 8): Her viser jeg til mitt tidligere svar til komiteen på representantforslag 35 S (2012-2013) fra Venstre om varig vern av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Forbud mot trål og snurpenot (jf. forslag nr 9): Regjeringen har innført et generelt trålforbud innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjen, slik at sårbare fjordområder gis tilstrekkelig beskyttelse. Videre er det fra 1. september 2011 innført et generelt aktsom-

hetskrav (bunnfiskeforskriften) i norske havområder om at båter med bunntrål og annen bunnslpende redskap må forlate området dersom bifangster av svamp og koraller overstiger en viss fastsatt mengde. Det er også et pålegg om at hendelsen (beliggenhet og naturtype) rapporteres til Fiskeridirektoratet. Det er innført forbud mot fiske med bunnslpende redskap i nærheten av følgende korallrev: Sularevet, Iverryggen, Røstrevet, Tisler, Fjellknausene, nordvest for Sørøya, Trænarevet, Breisunddjupet og Rauerfjorden. Det pågår også et arbeid med å utarbeide et hensiktsmessig system med kartfesting av korallrev som korresponderer godt med den generelle aktsomhetsplikten, samt rutiner for løpende vurdering av eventuelle tiltak.

Støtte til økologisk drift (jf. forslag nr 10): Omsetningen av økologiske matvarer i norsk dagligvarehandel økte med 17 % i 2012 sammenliknet med 2011. Totalt ble det omsatt økologiske matvarer for ca. 1,17 mrd. kroner i 2012, tilsvarende 1,2 % av totalmarkedet. For å sikre en videre økning i økologisk jordbruk er det avgjørende å ha et marked som etter spør varen til en god pris, og å ha særskilte støtteordninger for økologisk produksjon og produktutvikling. For å øke antallet produsenter med økologisk drift og å øke produksjonen, er styrket veiledning og kompetanseutvikling også sentralt. Slike midler forhandles over jordbruksoppkjøret og tar utgangspunkt i handlingsplanen *Økonomisk, agronomisk – økologisk!*

Jordvernlov (jf. forslag nr 11): Et forslag om en hjemmel i jordloven for varig vern av dyrket mark har vært på bred høring. Som mange av høringsinstansene påpeker i høringen om jordvernhjemmel, er plan- og bygningsloven det viktigste verktøyet for å fremme bærekraftig utvikling og for å sikre dyrka mark for fremtidig matproduksjon. En aktiv bruk av virkemidlene i plan- og bygningsloven gir derfor mulighet for langsiktige løsninger som ivaretar hensynet til samfunnsutviklingen samtidig som omdisponeringen kan holdes innenfor jordvernmålet.

Ny plandel i plan- og bygningsloven trådte i kraft 1. juli 2009. Den nye loven inneholder flere nye virkemidler som kan brukes for å forsterke jordvernet. For å fremme en bærekraftig utvikling skal det hvert fjerde år utarbeides nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette skal følges opp i planleggingen og legges til grunn for statens deltakelse. Det vurderes ut fra dette at det ikke er ønskelig å vedta en egen jordvernlov. Den beste måten å sikre jordvernet på er å sikre jordressursene gjennom langsiktig kommunal og regional planlegging.

Bistand til økologisk og bærekraftig landbruk (jf. forslag nr 12): Retten til mat er det bærende prinsippet for regjeringens strategi "Matsikkerhet i et klima-

perspektiv" som ble lansert i desember 2012. Strategien legger de politiske føringene for all norsk støtte til matsikkerhet, i tillegg til å øke satsningen med 500 millioner kroner i perioden 2013-2015. Norge støtter et tiltak gjennom FAO som bidrar til å realisere retten til mat og dermed støtter opp om spesialrapportørens arbeid. Det understrekes i strategien at norsk støtte til matsikkerhet skal komme småskala matprodusenter, særlig kvinner, til gode. Det understrekes samtidig at mer bærekraftige produksjonsmetoder, samt helhetlig arealforvaltning, er nødvendig for å kunne øke matsikkerheten i et klimaperspektiv. Oppfølgingen av strategien skjer gjennom multilaterale kanaler, gjennom sivilt samfunn og bilateralt i samarbeidslandene. Ambisjonene som representantforslaget avdekker, er med andre ord allerede en del av regjeringens matsikkerhetsstrategi. IAASTD er for øvrig også nevnt direkte i strategien, samt at Norge stiller seg positive til initiativet.

Fremmede organismer (jf. forslag nr 13 og 14): Naturmangfoldloven har bl.a. regler som skal bidra til å hindre at fremmede organismer etablerer seg i landet. Utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål er fra 1. juli 2012 regulert gjennom en ny forskrift. Forskriften innebærer bedre kontroll med nye utplantinger av utenlandske treslag. Det er også et arbeid på gang for å lage en forskrift som regulerer innførsel og utsetting av fremmede organismer. Et forslag til forskrift planlegges sendt på høring snart. God kunnskap om fremmede organismer er også helt avgjørende for å kunne forebygge introduksjon og spredning av fremmede skadelige organismer, og det arbeides med å bygge opp denne kunnskapen.

Artsdatabanken utarbeidet i 2012 rapporten *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste*. Her er det foretatt økologiske risikovurderinger av fremmede arter på nasjonalt nivå. I dette arbeidet er det ikke gjennomført økologiske risikovurderinger av stedegne arter under spredning til nye områder i Norge pga. menneskelig aktivitet. Dette betyr nødvendigvis ikke at disse gruppene er mindre viktige å risikovurdere. Metodikken kan også brukes for slike vurderinger, men av ressursmessige hensyn ble det ikke gjennomført. Artsdatabanken påpeker i sin rapport at en økologisk risikovurdering av slike grupper av stedegne arter bør behandles på en helhetlig måte i et eget produkt. Dette kan for eksempel være aktuelt i forbindelse med senere revisjoner av risikovurderingene.

Forbud mot sjødeponi (jf. forslag 15): Regjeringen la nylig fram en strategi for mineralnæringen. Her behandles også regjeringens politikk for deponeering av restmasser. Miljømessig forsvarlig deponeering av avgangsmasser er viktig for å sikre at naturmiljøet ivaretas på en god måte. For ytterligere detal-

jer vises det til kap 4.5 *Ivaretagelse av miljøhensyn* i strategien.

Skogvern (jf. forslag nr 16): Det er hittil vernet ca. 2,7 % av det produktive skogarealet i Norge. Pr. 2010 var det vernet ca 3,1 % av det totale skogarealet i landet. Skogvernet skjer ved vern av offentlig eid skog, samt ved vern av privateid skog som i all hovedsak skjer ved frivillig vern. Tilbudene fra private skogeiere på områder for frivillig vern har økt betydelig de senere årene og overstiger budsjetttrammene. Bevilgningen til skogvern er økt fra ca 120 mill. kr i 2012 til ca 231 mill. kr i 2013. Det blir viktig å sikre god framdrift i skogvernet innenfor de tilgjengelige budsjetttrammene, og vern av de mest verdifulle skogområdene er prioritert.

Felles rovviltforvaltning (jf. forslag nr 18): En felles forvaltningsavtale mellom Norge, Sverige og Finland for å sikre levedyktige bestander av de fire store rovdyrene er vanskelig å gjennomføre på grunn av det enkelte lands vedtatte politikk på området. Samarbeid og dialog mellom de tre landene om våre store rovdyr har vært under utvikling gjennom mange år. Som et resultat av dette har det bl.a. blitt utviklet et felles overvåkingssystem for rovvilt. Regjeringen vil arbeide for å videreutvikle dette.

Klima og naturmangfold (jf. forslag nr 20): Det framgår av bl.a. St.meld. nr. 39 (2008 – 2009) *Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen* og Meld.St.21 (2011-2012) *Norsk klimapolitikk* at man skal prioritere tiltak som har positiv effekt for å motvirke klimaendringer og positiv eller akseptabel effekt for bevaring av naturmangfold og andre miljøverdier. Dette ligger også til grunn for oppfølgingen av klimameldingen, hvor det bl.a. skal utarbeides miljøkriterier for tiltakene som gjelder økt tilplanting av nye arealer og målrettet gjødsling av skog. Et tiltak i klimameldingen er å styrke skogvernet, noe som også vil være positivt for bevaring av naturmangfoldet.

Artsdatabanken og kunnskapsgrunnlaget (jf. forslag 17 og 22): Artsdatabanken utarbeider økologiske risikovurderinger for arter og naturtyper, og utarbeider bl.a. rødliste for arter og rødliste for naturtyper, samt økologiske risikovurderinger av fremmede arter. Norsk rødliste for arter ble revidert i 2006 og 2010, og Artsdatabanken planlegger å utgi neste versjon av Norsk rødliste for arter i 2015. Det er foreløp-

pig ikke tatt endelig stilling til når rapporten *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012* vil bli revidert, men dette vil ventelig være om lag fem år etter at forrige versjon ble utgitt.

Det arbeides med å bygge opp kunnskapen om utbredelsen av arter og naturtyper i norsk natur. Et viktig prosjekt for å bedre kunnskapen om lite kjente arter og artsgrupper er Artsprosjektet, som ble etablert i 2009. Prosjektet har som mål å kartlegge alle flercellede arter av planter og dyr i Norge.

Norsk bistand (jf. forslag nr 19 og 23): Venstres forslag om støtte til utviklingsland for å bidra til at disse oppfyller sine forpliktelser under konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), inkludert urfolks rettigheter, er godt forankret i norsk bistand. Norge har bl.a. støttet det globale urfolksforumet under CBD for å bidra til at urfolks rettigheter blir reflektert i forhandlingsmøter, og bidratt til reisestøtte i et frivillig fond under CBD for å sikre deltagelse fra urfolk og lokalsamfunn til utvalgte møter.

I tillegg har Norge opprettholdt støtten til det tyske initiativet for kapasitetsbygging om genressursforvaltning. Dette har vært viktig for å sette afrikanske land i stand til å forhandle om Nagoya-protokollen under CBD, og det vil være viktig for framtida når protokollen skal iverksettes. Protokollen omhandler tilgang til genressurser og fordeling av utbytte fra bruk av slike ressurser.

Gjennom EAF Nansenprogrammet, som forvaltes av FNs organisasjon for landbruk og ernæring (FAO), støttes utvikling av økosystembasert fiskeriforvaltning i Afrika. Dette er det største enkeltprosjektet Norge støtter på fiskeriområdet. Forskningsfartøyet *Dr. Fridtjof Nansen* er et sentralt element i programmet, som bistår 32 afrikanske kyststater sør for Sahara med å gjennomføre en økosystembasert fiskeriforvaltning, og å innhente informasjon om marine ressurser, miljø og klima.

Klima- og skoginitiativet er en strategisk satsning for å takle klimaendringene. Arbeidet med redusert avskoging og skogforringelse er også et svært viktig bidrag til å bevare klodens biologiske mangfold.

Flere av forslagene fra Venstre vil kreve videre utredninger. Miljøverndepartementet vil som sagt komme tilbake til Stortinget med hovedtrekkene i nasjonal handlingsplan for naturmangfold når denne er ferdigstilt.

